

การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

A Study of Digital Leadership Components for School Administrators in Educational Opportunity School Under the Udonthani Primary Educational Service Area Office 3

จิตรกร จันทรสุข^{1*}, จีรนันท์ วชรกุล²
Jittakorn Jansuk^{1*}, Chiranan Wachrakul²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

^{1,2} Educational Administration, Faculty of Education, Khonkean University

*Corresponding email: jittakorn.jansuk@kkumail.com

Received: 8 May 2021; Revised: 11 June 2021; Accepted: 23 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย โดยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ คือ 1) การศึกษาเอกสาร ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล และระยะที่ 2) การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลตามกรอบการสังเคราะห์เอกสาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล (2) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล และ (3) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้ครูสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) การมีวิสัยทัศน์ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร (2) ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล และ (3) ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล (2) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และ (3) ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ (2) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ และ (3) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้

อย่างมีประสิทธิภาพ (2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และ (3) ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: องค์ประกอบ, ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ABSTRACT

This research aims to study components of digital leadership of school administrators in educational opportunity school under the Udonthani primary educational service area office 3. Using document research of digital leadership, and 2) confirm the components by the 5 experts in educational administrators.

This research found that: the components of digital leadership of school administrators in educational opportunity school under the Udonthani primary educational service area office 3. Consisted of 5 elements and 15 indicators: (1) Creating a culture and climate of technology has 3 indicators: 1) Administrator creates a working culture and educational environment to use digital. 2) Administrator creates a learning culture in the digital era. 3) Administrator creates an organizational culture by encouraging teachers to create innovative technology in teaching and learning. (2) Digital vision has 3 indicators: 1) Administrator can look forward to the future success of the organization. 2) Administrator can drive digital transformation. 3) Administrator has strategies that support the organization's goals. (3) Digital leadership has 3 indicators: 1) Administrator acts as a digital example that can be used. 2) Administrator inspires teacher. 3) Administrator is effective consultants with personnel. (4) Digital literacy has 3 indicators: 1) Administrator is knowledgeable about new platforms and technology. 2) Administrator is digital creative and discover new ways. 3) Administrator has knowledge, understanding and technical skills in digital. And (5) Structure management has 3 indicators: 1) Administrator manages Infrastructure to be used effectively. 2) Administrator creates a personal learning network to work together. 3) Administrator can systematically improve information and technology.

Keywords: Components, Digital Leadership, School Administrator of Educational Opportunity School

บทนำ

สถานการณ์โลกในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงไปที่มีเทคโนโลยีเข้ามาเกี่ยวข้องมากขึ้น และประเทศไทยได้นำเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาในประเทศมากยิ่งขึ้น ประเทศไทยจึงได้กำหนดแผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล พ.ศ. 2561-2564 กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “สู่เศรษฐกิจดิจิทัลที่มีพลวัต บนรากฐานของสังคมที่รู้จักดี รู้เท่าทันและกำลังคนที่สามารถปรับตัวและสร้างโอกาสจากเทคโนโลยีและ

นวัตกรรมดิจิทัล” โดยกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 3 ด้าน ได้แก่ 1) พัฒนากำลังคนสู่ยุคดิจิทัล 2) ยกระดับภาคเศรษฐกิจสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ และ 3) ขับเคลื่อนชุมชนสู่สังคมดิจิทัล (สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2560) ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการทำงาน โดยเฉพาะด้านการศึกษาเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทอย่างมาก เพราะการศึกษาต้องใช้เทคโนโลยีเข้ามาในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ดังนั้นผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาเป็น ส่วนที่สำคัญในการขับเคลื่อนด้านการศึกษาไปก้าวหน้าต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องเป็นผู้นำที่ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญอย่างยิ่งในการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการปฏิบัติและด้านวัฒนธรรมของโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ โดยใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการรับข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณค่าให้กับสถานศึกษา (Sheninger, 2014) อีกทั้งการบริหาร การศึกษาจะต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์ของผู้บริหารมืออาชีพ ที่จะนำพาให้การจัดการศึกษานั้นบรรลุ คุณภาพและมาตรฐานตามที่กำหนด เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุก ๆ ด้าน ตามคุณลักษณะยุคดิจิทัล (ดาวรุ่งวรรณ ถวิลการ, 2562) ภาวะผู้นำดิจิทัล เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลสูงก็จะ สามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน อีกทั้งสามารถบริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง (จินทนา แสนสุข, 2559) จากการ ประเมินทักษะภาวะผู้นำดิจิทัล มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) การรู้ดิจิทัล โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ในการค้นหา การประเมิน การใช้ การแบ่งปัน และการสร้างสรรค์เนื้อหา 2) วิสัยทัศน์ดิจิทัล โดยการสร้าง กลยุทธ์การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน 3) การประชาสัมพันธ์ โดยสนับสนุนให้บุคลากรมี วิสัยทัศน์ดิจิทัลสามารถเจริญเติบโตได้ในสภาพแวดล้อมแบบดิจิทัล 4) การแสดงตนเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ที่ชัดเจนในการสนับสนุนบุคลากรอย่างจริงจัง 5) การสื่อสารถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดิจิทัลให้บุคลากรนำไป ปฏิบัติ 6) การปรับตัว การพัฒนาเทคโนโลยีมาใช้ในการปฏิบัติงาน 7) ความตระหนักในตนเอง สามารถ คาดการณ์เหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 8) การรับรู้ทางวัฒนธรรม การสื่อสารและ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Sullivan, 2017) นอกจากนี้ คุณลักษณะ ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล คือ 1) กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาได้ อย่างชัดเจน 2) การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) การสร้าง วัฒนธรรมในการทำงานและบรรยากาศการเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา 4) การฝึกอบรมพัฒนา บุคลากรให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 5) ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นแบบอย่างในการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัล 6) ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมการสอนด้านเทคโนโลยี ดิจิทัล และ 7) จัดให้มีระบบกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษา (สุ กัญญา แฉ่มชัย, 2560) อีกทั้งองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล คือแนวทางการนำเทคโนโลยีมาใช้กับ ผู้บริหารยุคดิจิทัลที่สำคัญ ๆ มาเป็นเครื่องมือสำหรับนักบริหาร ดังนี้ การสื่อสาร (Communication) การ ประชาสัมพันธ์ (Public Relations) การสร้างภาพลักษณ์ (Branding) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ (Professional Growth or Development) และ การปรับวิสัยทัศน์เกี่ยวกับพื้นที่การเรียนรู้และ สภาพแวดล้อม (Re-envisioning Learning Spaces and Environments) (Sheninger, 2014) สอดคล้องกับ องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลที่สำคัญ ดังนี้ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล (Visionary

Leadership) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (Professional Practice) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (Data Driven) ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร (Talent Management) และ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล (Digital Age Learning Culture) (Elliott, 2017) การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลจึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นปัจจัยสำหรับผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำหลักการบริหารของภาวะผู้นำดิจิทัลไปบริหารในสถานศึกษาของตนเองให้มีประสิทธิภาพ

ในปัจจุบันจะมีสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) หรือไม่ แต่โลกยุคใหม่มีการแข่งขันและเปลี่ยนแปลงผ่านทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ดี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดำเนินการให้โรงเรียนในสังกัดได้จัดการเรียนการสอนออนไลน์ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ควรมีภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อให้โรงเรียนได้ทันต่อเหตุการณ์การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ในการจัดการเรียนการสอน และภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีลักษณะหรือองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลอย่างไร ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล ซึ่งผลการสังเคราะห์ได้องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลต่างจากงานวิจัยและการสรุปจากนักวิชาการท่านอื่น ๆ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง เพื่อการศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสามารถใช้เป็นกรอบและแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีคุณภาพอันที่จะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาเอกสาร (Document Study) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำดิจิทัล เพื่อทำการวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล ดังนี้

1. การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลตามแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ ได้แก่ Ribble, Bailey and Ross (2004), Sheninger (2014), Zhu (2016), Petry (2016), Elliott (2017), Sullivan (2017), Tran (2017), Ramani Thanimalai & Arumugam Raman (อ้างถึงใน กัลยารัตน์ เทียงธรรม, 2562), Gerald C. Kane (2018) and International Society for Technology in Education (2018)

2. การศึกษาภาวะผู้นำดิจิทัลตามแนวคิดของนักวิชาการในประเทศ ได้แก่ ขวลิต เกิดทรัพย์ และคณะ (2552), สมศักดิ์ จีวัฒนา (2555), วิโรจน์ สารรัตน์ (2557), อรุดา สุตมี และคณะ (2558), เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559), ชูชาติ พุทธลา (2561), ปกรณ์ สีสกุล (2561), สุกัญญา แซ่มซ้อย (2561), กนกอร สมปราชญ์ (2562)

3. การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล โดยแจกแจงความถี่จากหลายแหล่งข้อมูล และสรุปโดยใช้เกณฑ์ความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด ประกอบด้วย การสร้างวัฒนธรรมและการใช้บรรยากาศการใช้เทคโนโลยี การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้นำดิจิทัล ความสามารถในการใช้ดิจิทัล และการบริหารจัดการโครงสร้าง

4. จากการสังเคราะห์องค์ประกอบที่ได้ 5 องค์ประกอบ จากนั้นนำองค์ประกอบที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) การสร้างวัฒนธรรมและการใช้บรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มี 3 ตัวบ่งชี้ 2) การมีวิสัยทัศน์ มี 3 ตัวบ่งชี้ 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มี 3 ตัวบ่งชี้ และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง มี 3 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการสังเคราะห์นี้ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันองค์ประกอบในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้ 1) นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และ 2) ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัล จำนวน 3 ท่าน เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ 2 ระดับ คือ เหมาะสม และไม่เหมาะสม พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผลการวิจัย

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยที่ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสารนำไปสู่ตารางการสังเคราะห์องค์ประกอบ โดยแสดงในรูปความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ซึ่งเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด มาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสร้างวัฒนธรรมและการใช้บรรยากาศการใช้เทคโนโลยี 2) การมีวิสัยทัศน์ 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล (Digital Leadership)	Ribble, Bailey, and Ross (2004)	Sheninger (2014)	Zhu (2016)	Petry (2016)	Elliott (2017)	Sullivan (2017)	Tran (2017)	Gerald C. Kane (2018)	International Society for Technology in Education (2018)	Ramani Thanimalai & Arumugam Raman (2019)	ชาลิณี นิตยพัทธ์และคณะ (2552)	สมศักดิ์ จัตุมนะ (2555)	วิโรจน์ สารัตนะ (2557)	อุรดา สุดมี และคณะ (2568)	เอกชัย ที่สุขพันธ์ (2559)	ชูชาติ พงธดา (2561)	ปารณีย์ สีสกุล (2561)	สุกัญญา แจ่มเชื้อ (2561)	กนกอร สมปราชญ์ (2562)	ความถี่	ร้อยละ
1. การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี	✓	✓		✓	✓	✓		✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	14	73%
2. การมีวิสัยทัศน์		✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓		✓		✓	13	68%
3. การเป็นผู้นำดิจิทัล		✓	✓	✓	✓		✓			✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	12	63%
4. ความสามารถในการใช้ดิจิทัล	✓		✓	✓		✓	✓		✓		✓			✓	✓	✓			✓	11	57%
5. การบริหารจัดการโครงสร้าง			✓			✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		10	52%

ผลการสังเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัล โดยผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากต่างประเทศจำนวน 10 แหล่ง และในประเทศจำนวน 9 แหล่ง โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร โดยความถี่ตั้งแต่ 10 ขึ้นไป ซึ่งมากกว่าร้อยละ 50 ของความถี่ทั้งหมด เพื่อนำมาเป็นองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัล สำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ดังนั้นพบว่า ภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล และ 3) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้ครูสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน

2. การมีวิสัยทัศน์ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร 2) ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล และ 3) ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร

3. การเป็นผู้นำดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และ 3) ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ และ 3) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล

5. การบริหารจัดการโครงสร้าง มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และ 3) ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
1. การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี	พฤติกรรมของผู้บริหารมีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล และสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัลในการทำงานร่วมกันได้ตลอดเวลา พร้อมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล 2. ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล 3. ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้บุคลากรสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน
2. การมีวิสัยทัศน์	พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร พร้อมทั้งผู้บริหารจะต้องขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัลที่แปลกใหม่ เพื่อเป็นโอกาสในการแข่งขัน และมีความเข้าใจในเทคโนโลยีและกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร	1. ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร 2. ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล 3. ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร
3. การเป็นผู้นำดิจิทัล	พฤติกรรมของผู้บริหารในการปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัลการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม และที่สำคัญที่ผู้บริหารยุคใหม่ต้องสร้างแรงบันดาลใจและเป็นผู้ให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการทดลองและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ในยุคดิจิทัล	1. ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล 2. ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร 3. ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 2 การสังเคราะห์เนื้อหาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (ต่อ)

องค์ประกอบ	นิยามปฏิบัติการ	ตัวบ่งชี้
4. ความสามารถในการใช้ดิจิทัล	พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถเกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์ในการวิเคราะห์เนื้อหาดิจิทัลที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งค้นพบวิธีใหม่ในการทำสิ่งต่าง ๆ รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล	1. ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2. ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ 3. บริหารมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล
5. การบริหารจัดการโครงสร้าง	พฤติกรรมของผู้บริหารในการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ รวมถึงความสามารถในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และมีความรู้ความสามารถในการปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบให้เหมาะสมกับแหล่งเรียนรู้	1. ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน 3. ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ

ผลการยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ซึ่งผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ คือ 1) นักวิชาการด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และ 2) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 ท่าน เพื่อยืนยันองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยใช้แบบประเมินองค์ประกอบ 2 ระดับ คือ เหมาะสม และไม่เหมาะสม พร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม พบว่า องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 มีองค์ประกอบหลัก 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

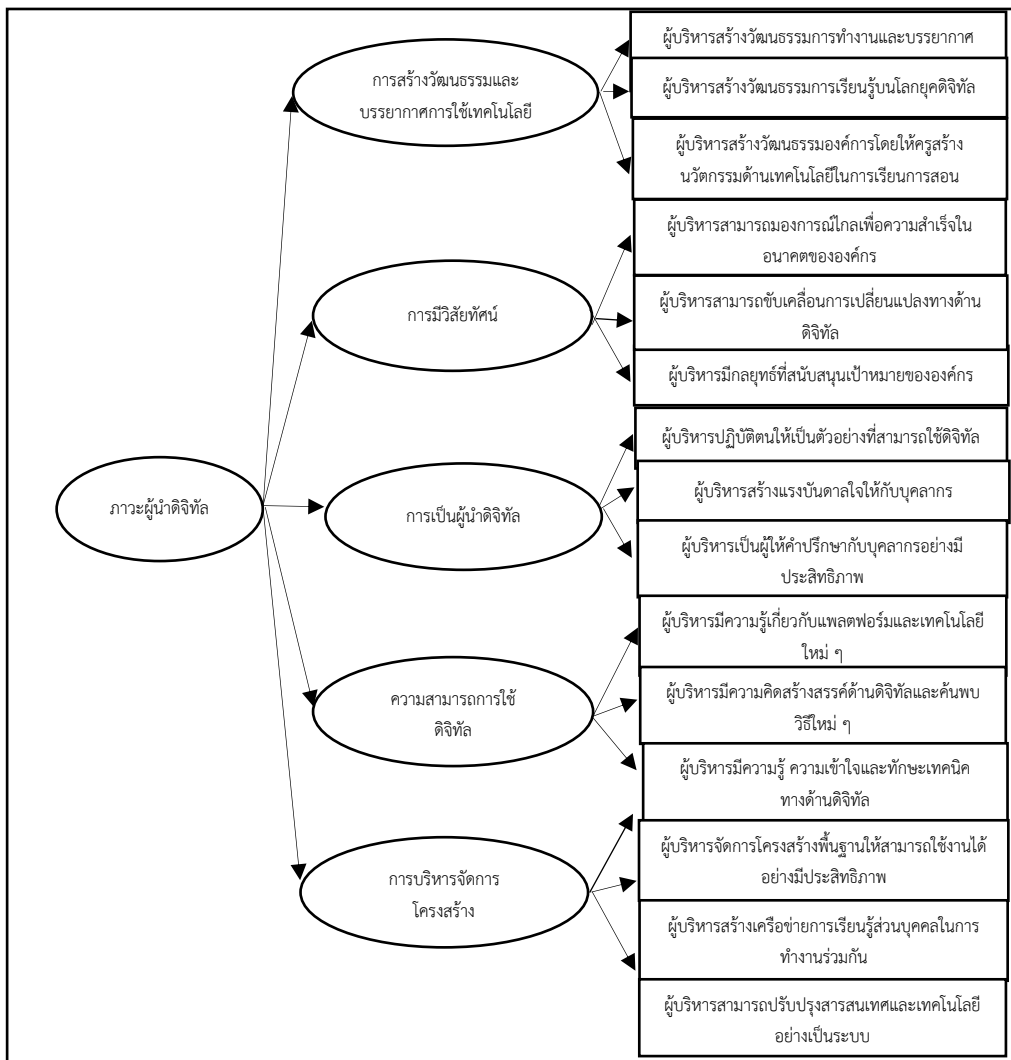
1. การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล และ 3) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้ครูสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 93.33

2. การมีวิสัยทัศน์ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร 2) ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล และ 3) ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 100

3. การเป็นผู้นำดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล 2) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และ 3) ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 86.67

4. ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ 2) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ และ 3) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 93.33

5. การบริหารจัดการโครงสร้าง มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ 1) ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และ 3) ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลจากการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดมีค่าเฉลี่ย 80 ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3

อภิปรายผล

ผลการศึกษาขององค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในครั้งนี้ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และยืนยันองค์ประกอบจากผู้ทรงคุณวุฒิและให้การยืนยันตามที่ได้สังเคราะห์มา และมีการเพิ่มเติมรายละเอียดในประเด็นตัวบ่งชี้บางตัวเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ได้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำดิจิทัลที่มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ที่มีความสามารถด้านการบริหารจัดการและนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอีกด้วย ดังนั้นจึงพบว่า การศึกษาองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ซึ่งผลการวิจัยที่ออกมาเช่นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารทบทวนแนวทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลายและลุ่มลึก ดังนั้นผลการวิจัยจึงทำให้ได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของภาวะผู้นำดิจิทัลเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น คือ 1) การสร้างวัฒนธรรมและบรรยากาศการใช้เทคโนโลยี มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ดิจิทัล (2) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกยุคดิจิทัล และ (3) ผู้บริหารสร้างวัฒนธรรมองค์การโดยให้ครูสร้างนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีในการเรียนการสอน 2) การมีวิสัยทัศน์ มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารสามารถมองการณ์ไกลเพื่อความสำเร็จในอนาคตขององค์กร (2) ผู้บริหารสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงทางด้านดิจิทัล และ (3) ผู้บริหารมีกลยุทธ์ที่สนับสนุนเป้าหมายขององค์กร 3) การเป็นผู้นำดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้ดิจิทัล (2) ผู้บริหารสร้างแรงบันดาลใจให้กับบุคลากร และ (3) ผู้บริหารเป็นผู้ให้คำปรึกษากับบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ 4) ความสามารถในการใช้ดิจิทัล มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารมีความรู้เกี่ยวกับแพลตฟอร์มและเทคโนโลยีใหม่ ๆ (2) ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ด้านดิจิทัลและค้นพบวิธีใหม่ ๆ และ (3) ผู้บริหารมีความรู้ ความเข้าใจและทักษะเทคนิคทางด้านดิจิทัล และ 5) การบริหารจัดการโครงสร้าง มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ คือ (1) ผู้บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพ (2) ผู้บริหารสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ส่วนบุคคลในการทำงานร่วมกัน และ (3) ผู้บริหารสามารถปรับปรุงสารสนเทศและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น อย่างเช่น สุขญา โกลลวานิช และคณะ (2563) ทำการวิจัยองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ว่ามี 3 องค์ประกอบหลัก และ 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) การสื่อสารดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ การสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อดิจิทัล และการสร้างเครือข่ายผ่านสื่อดิจิทัล 2) การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล ประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัด คือ การกำหนดนโยบายดิจิทัลร่วมกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน และการใช้สื่อดิจิทัลสร้างสรรค์และมีจรรยาบรรณ และ 3) การรู้ดิจิทัล ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ดิจิทัล การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการแบ่งปันข้อมูลผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของภานุมาศ จันทศรี (2562) ได้ศึกษาโมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การสื่อสารเชิงดิจิทัล 2) การสร้างวิธีการเรียนรู้เชิงดิจิทัล 3) การพัฒนาสู่ความเป็นมืออาชีพ และ 4) การสร้างวัฒนธรรมเชิงดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและหลักการของกนกอร สมปราชญ์ (2562) สรุปลองค์ประกอบหลักที่สำคัญของภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ผู้นำดิจิทัล การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรและผู้บริหาร สมรรถนะและความสามารถทางดิจิทัลของผู้บริหาร การสร้างเครือข่ายดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ และจริยธรรมองค์การและสังคมดิจิทัล สอดคล้องกับอรุณา สุทธิ และคณะ (2558) ได้สรุปลองค์ประกอบภาวะผู้นำเทคโนโลยีและดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ วิสัยทัศน์ผู้นำทางดิจิทัล การบริหารจัดการเทคโนโลยีในสถานศึกษา วัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ความรู้ความเข้าใจกับเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา การประเมินและการนิเทศ สังคม จริยธรรม และกฎหมายสำหรับพลเมืองยุคดิจิทัล

และ ความเป็นมืออาชีพ นอกจากนี้ Zhu (2016) ได้เขียนบทความองค์ประกอบที่สำคัญในภาวะผู้นำดิจิทัล ประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ ความคิดสร้างสรรค์ การเอาใจใส่ การทำงานร่วมกัน และพื้นฐานความรู้ความสามารถ อีกทั้ง Sullivan (2017) ได้เขียนบทความเกี่ยวกับทักษะที่ผู้นำดิจิทัลควรมี ได้แก่ การรู้ดิจิทัล การมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล การประชาสัมพันธ์ การแสดงตน การสื่อสาร การปรับตัว การตระหนักในตนเอง และการรับรู้ทางวัฒนธรรม สอดคล้องกับแนวคิดของ International Society for Technology in Education: ISTE (2018) ได้กำหนดมาตรฐานด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้าน ดังนี้ 1) วิสัยทัศน์ผู้บริหารสถานศึกษา 2) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบโลกดิจิทัล 3) การปฏิบัติที่เป็นเลิศอย่างมืออาชีพ 4) การปรับปรุงอย่างเป็นระบบ และ 5) การเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผู้บริหารหรือหน่วยงานต้นสังกัดควรนำผลองค์ประกอบภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ทั้ง 5 องค์ประกอบ 15 ตัวบ่งชี้ ไปพิจารณาใช้ในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนสังกัดมัธยมศึกษา เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าองค์ประกอบดังกล่าวมีความสำคัญและเหมาะสมในการบริหารโรงเรียนในยุคดิจิทัลในปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงปริมาณและเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 หากมีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจะมีประโยชน์ในการอธิบายภาวะผู้นำดิจิทัลในการบริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามากยิ่งขึ้น ตลอดจนสามารถนำแนวทางภาวะผู้นำดิจิทัลไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร สมปราชญ์. (2562). ภาวะผู้นำกับคุณภาพการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
กัลยารัตน์ เทียงธรรม. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership (ครั้งที่ 3). บริษัท ทริปปี้ลกรุ๊ป จำกัด.
ชูชาติ พุทธลา. (2561). องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางดิจิทัลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ชลิตรา เกิดทรัพย์ และคณะ. (2552). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้. วารสารสงขลา นครินทร์ (ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์), 15(1), 141-160.
ดาวรรณ ธิวลการ. (2562). ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ปรณีย์ สีสกุล. (2561). Leadership in Digital Era: ภาวะผู้นำในโลกดิจิทัล. <https://goo.g/n.JP8MZ>.

- ภานูมาศ จันทรศรี. (2562). โมเดลการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2557). ภาวะผู้นำทฤษฎีและนันทศาสตร์ร่วมสมัยปัจจุบัน. ทิพย์วิสุทธิ.
- สมศักดิ์ จิววัฒนา. (2555). การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของบุคลากรทางการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุทธยา โกมลวานิช และคณะ. (2563). องค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23. ใน สุรศักดิ์ วงศ์รัตนชีวิน (บ.ก.) การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 21 (น.700-708). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2560). แผนปฏิบัติการ 4 ปี พ.ศ. 2561-2564. <https://www.depa.or.th/th/master-plan-digital-economy/1st-master-plan-for-digital-economy>.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). บทความออนไลน์สานพลังประชารัฐ. <http://www.pracharathschool.go.th/skil/detai/52232>.
- อรุณา สุมิ และคณะ. (2558). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเฉพาะความพิการ. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 11(2), 7-16.
- Elliott, T. (2017). *Digital Leadership: A Six-Step Framework for Transformation*. <http://www.digitalistmag.com/author/telliott>.
- Gerald C. Kane. (2018). *Common Traits of the Best Digital Leaders*. <http://sloanreview.mit.edu/article/common-traits-of-the-best-digital-leaders/>.
- International Society for Technology in Education (2018). *ISTE STANDARDS FOR EDUCATION LEADERS*. <https://www.iste.org/standards/foreducationleaders>.
- Petry, T. (2016). *Digital Leadership: Erfolgreiches Führen in Zeiten der Digital Economy*. Haufe.
- Ribble, M., Bailey, G.D., & Ross, T.W. (2004). Digital citizenship: Addressing appropriate technology behavior. *Learning & Leading with Technology*, 32(1), 6.
- Sheninger, E. C. (2014). *Digital Leadership: changing paradigms for changing times*. United State of America: Corwin.
- Sullivan, L. (2017). *8 Skills Every Digital Leader Needs*. <https://www.cmswire.com/digital-workplace/8-skills-every-digital-leader-needs/>.
- Tran, L. (2017). *Digital Transformation: The 5 Must-Have Skills for Digital Leaders*. <https://www.inloox.com/company/Blog/articles/digital-transformation-the-5-must-have-skills-for-digital-leaders/>.

Zhu, P. (2016). *Five Key Elements in Digital Leadership*.

<http://futureofcio.blogspot.com/2015/01/five-key-elements-in-digitalleadership.html>.